

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

STRATEGIA ANTIFRAUDĂ
A AUTORITĂȚII DE MANAGEMENT
PENTRU PROGRAMUL REGIONAL SUD-MUNTENIA 2021-2027

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

CUPRINS

1. Introducere	3
2. Cadru legislativ	4
3. Obiectivele strategiei	6
4. Plan de acțiuni	7

1. Introducere

Lupta împotriva fraudei trebuie să fie proactivă. Mijloacele de combatere trebuie să constea în mecanisme de prevenire solide astfel încât viitoarele “oportunități” pentru fraudă să poată fi minimalizate. Destrămarea “triunghiului fraudei” este esențială în prevenirea fraudelor. Se poate considera că dintre cele trei motive care stau la baza comiterii fraudelor, respectiv oportunitatea, justificarea și presiunea financiară, oportunitatea ar putea fi minimalizată de sistemele solide de control intern și, prin urmare, poate fi gestionată mai ușor.

Considerând că responsabilitatea principală pentru prevenirea fraudei aparține Autorității de Management pentru Programul Regional Sud Muntenia 2021-2027, descurajarea cu succes a fraudelor poate să depindă de o combinație între eforturile conducerii și ale funcțiilor de control.

Obiectivul propus va fi reducerea elementului de oportunitate în triunghiul fraudei. Un sistem de control intern solid este esențial ca mecanism care acționează în reducerea elementului de oportunitate și implică în special supravegherea și revizuirea corespunzătoare, precum și separarea funcțiilor.

Pentru protejarea eficientă a intereselor financiare ale Uniunii Europene și implicit ale României și pentru prevenirea producerii fraudelor este necesară verificarea legalității și regularității în utilizarea și administrarea fondurilor provenite din finanțarea europeană.

Toate structurile implicate în managementul Programului Regional Sud Muntenia 2021-2027 trebuie să fie dedicate noțiunii de **toleranță zero la fraudă**, începând cu adoptarea atitudinii adecvate chiar de la nivelul conducerii. O evaluare bine ținută a riscului de producere a fraudelor, îmbinată cu un angajament comunicat clar de combatere a fraudei, pot trimite un mesaj potențialilor fraudatori. Astfel, structurile implicate în managementul Programului Regional Sud Muntenia 2021-2027 vor adopta o abordare proactivă, structurată și ținută în gestionarea riscului de fraudă.

Autoritatea de management pentru Programul Regional Sud Muntenia aplică proceduri privind normele juridice, etice și morale, pentru a respecta principiile de integritate, obiectivitate și onestitate și se declară împotriva fraudei și a corupției în modul în care aceasta își desfășoară activitatea.

Autoritatea de Management pentru Programul Regional Sud Muntenia 2021-2027, prin întreg sistemul de management și control, își asumă responsabilitatea de:

- a efectua o evaluare inițială a impactului și probabilității de apariție a riscului de fraudă și a riscurilor legate de conflictul de interese pentru procesele esențiale de derulare a activităților;
- a efectua evaluări semestriale, cu ajutorul Grupei de evaluare a riscurilor de fraudă;
- a stabili un plan de acțiune anti-fraudă eficient;
- a asigura implementarea planului de acțiune anti-fraudă;

- a asigura conștientizarea personalului implicat în managementul programului despre posibilele riscuri de fraudă și de a asigura formarea profesională prin organizarea periodică de cursuri training uri/instruiri;
- a informa cu promptitudine organele de cercetare competente cu anchetarea potențialelor cazuri de fraudă și corupție, atunci când acestea apar.

2. Cadru legislativ

Baza legală pentru combaterea fraudei la nivel european este reprezentată de art. 83 alin. (2), art. 86, art. 310 alin. (6), art. 317 și art. 325 din TFUE.

Cadrul legal european este completat de:

- Regulamentul (UE, EURATOM) nr. 883/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 septembrie 2013 privind investigațiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European și al Consiliului și a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului
- Regulamentul (CE, EURATOM) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene
- Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele și inspecțiile la fața locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităților Europene împotriva fraudei și a altor abateri
- Decizia (UE, EURATOM) 2020/2053 a Consiliului din 14 decembrie 2020 privind sistemul de resurse proprii ale Uniunii Europene și de abrogare a Deciziei 2014/335/UE, Euratom
- Regulamentul (UE, EURATOM) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012
- Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal - Directiva PIF
- Regulamentul (UE) 2017/1939 al Consiliului din 12 octombrie 2017 de punere în aplicare a unei forme de cooperare consolidată în ceea ce privește instituirea Parchetului European (EPPO)
- Regulamentul (UE) 2021/1058 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 privind Fondul european de dezvoltare regională și Fondul de coeziune
- Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime,

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

prescut și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize;

- Regulamentul delegat (UE) 2019/715 AL COMISIEI din 18 decembrie 2018 privind regulamentul financiar cadru pentru organele instituite în temeiul TFUE și al Tratatului Euratom și menționate la articolul 70 din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului
- Ghidul Orientările Comisiei Europene privind conflictul de interese
- Orientările Comisiei Europene privind evaluarea riscului de fraudă și măsuri antifraudă eficace și proporționale
- Ghidurile Comisiei Europene pentru stabilirea corecțiilor financiare aplicabile cheltuielilor cofinanțate din Fondurile Structurale sau Fondul de Coeziune în cazul nerespectării prevederilor referitoare la achizițiile publice;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare
- Hotărârea Guvernului nr. 875/2011 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare
- Hotărârea Guvernului Hotărârea de Guvern nr. 936 din 5 noiembrie 2020 privind abordarea cadrului general necesar în vederea implicării autorităților și instituțiilor din România în procesul de programare și negociere a fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021-2027 și a cadrului instituțional de coordonare, gestionare și control al acestor fonduri, cu modificările și completările ulterioare
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 122/2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România, cu modificările și completările ulterioare
- Ordonanța de urgență nr. 133/ 17.12.2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă, cu modificările și completările ulterioare
- Hotărârea Guvernului nr. 936 din 5 noiembrie 2020 privind abordarea cadrului general necesar în vederea implicării autorităților și instituțiilor din România în procesul de programare și negociere a

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

fondurilor externe nerambursabile aferente perioadei de programare 2021-2027 și a cadrului instituțional de coordonare, gestionare și control al acestor fonduri, cu modificările și completările ulterioare

- Hotărârea Guvernului HG nr. 829/2022 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021-2027, cu modificările și completările ulterioare
- Hotărârea Guvernului HG nr. 873/2022 pentru stabilirea cadrului legal privind eligibilitatea cheltuielilor efectuate de beneficiari în cadrul operațiunilor finanțate în perioada de programare 2021-2027 prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune și Fondul pentru o tranziție justă, cu modificările și completările ulterioare
- Ordonanța de urgență nr. 23/2023 privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de coeziune 2021-2027, cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România, cu modificările și completările ulterioare
- Hotărârea Guvernului nr. 1259/2023 privind aprobarea Strategiei naționale de luptă antifraudă pentru protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene în România, 2023-2027, cu modificările și completările ulterioare.

3. Obiectivele strategiei

Obiectivul general al Autorității de Management pentru Programul Regional Sud Muntenia 2021-2027 este promovarea unei culturi care descurajează activitatea frauduloasă și facilitează prevenirea și detectarea fraudei, precum și elaborarea unor proceduri care vor sprijini investigarea fraudelor, asigurând că astfel de cazuri sunt abordate la timp și în mod corespunzător.

Obiectivele specifice ale acestei strategii urmăresc ciclul antifraudă conform viziunii europene: prevenirea fraudei, detectarea și raportarea fraudei și urmărirea ulterioară a situației. Pentru atingerea acestor obiective au fost stabilite o serie de măsuri care să contribuie la aplicarea cadrului normativ și să completeze cadrul procedural deja existent.

La nivelul Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027, structura responsabilă cu elaborarea și punerea în aplicare a acestei strategii este Direcția Autoritatea de Management Programul Regional Sud-Muntenia prin intermediul personalului din cadrul structurii.

La prezenta strategie se anexează o listă neexhaustivă a celor mai frecvenți indicatori de fraudă, ce poate fi actualizată, la necesitate (Anexa 1).

4. Plan de acțiuni

Pentru a duce la îndeplinire aceste obiective, Autoritatea de Management pentru Programul Regional Sud Muntenia 2021-2027 implementează permanent următoarele acțiuni:

1. **Implementarea unui sistem eficient de control intern managerial** și crearea unei culturi de integritate la nivelul organizației, menită a preveni orice acte de corupție și să lupte împotriva acestora.

În strânsă legătură cu activitățile și instrumentele de resurse umane și pentru a asigura îndeplinirea unor cerințe cheie ale sistemului de management și control, la nivelul AMPRSM se implementează proceduri specifice pentru realizarea următoarelor activități:

- A. Identificarea și inventarierea funcțiilor sensibile
- B. Prevenirea și soluționarea conflictelor de interese
- C. Aplicarea normelor de etică și integritate

A. Pentru identificarea și inventarierea funcțiilor sensibile, angajații ADR Sud-Muntenia utilizează procedura de sistem privind inventarierea și identificarea funcțiilor sensibile. Mecanismul instituit prin această procedură implică derularea următoarelor activități:

- identificarea funcțiilor sensibile la nivelul tuturor structurilor din organigramă, pe baza unui tabel analitic
- întocmirea listei funcțiilor sensibile la nivel de instituție
- întocmirea registrului angajaților care ocupă funcții sensibile și
- elaborarea planului de minimizare a riscurilor asociate funcțiilor sensibile identificate.

În desfășurarea activităților enumerate mai sus sunt implicați angajații cu funcții de conducere, consilierul de etică și membrii comisiei de monitorizare responsabilă cu dezvoltarea și implementarea sistemului de control intern managerial.

B. Prevenirea și gestionarea conflictelor de interese sunt activități cărora ADR Sud-Muntenia le acordă o deosebită importanță și care sunt derulate la nivelul instituției de mai mulți ani. Procedura de sistem privind prevenirea și soluționarea conflictelor de interese se aplică tuturor angajaților ADR Sud-Muntenia și este comunicată tuturor angajaților. Personalul din cadrul Autorității de Management PR Sud Muntenia, precum și cel din structurile ADR Sud Muntenia care contribuie la implementarea PR Sud Muntenia 2021-2027 depune declarații de interese (anual), precum și declarații de confidențialitate și imparțialitate (conform prevederilor procedurale aplicabile fiecărei structuri).

C. Una dintre principalele măsuri adoptate de ADR Sud-Muntenia în vederea prevenirii conflictelor de interese este instituirea unui mecanism unitar și coerent de aplicare a Codului de Etică și Integritate, anexă a Procedurii de sistem Etică și Integritate. La nivelul ADR Sud-Muntenia a fost numit, prin dispoziție a directorului general, un angajat care îndeplinește rolul de consilier de etică. Principalele atribuții ale consilierului de etică au fost introduse în fișa de post a angajatului respectiv și sunt următoarele: acordarea de consultanță și asistență personalului instituției cu privire la respectarea normelor de etică și integritate; întocmirea de analize și rapoarte privind respectarea normelor de etică și integritate la nivelul ADR Sud-Muntenia, analiza preliminară a tuturor sesizărilor/reclamațiilor legate de posibila încălcare a normelor de etică și integritate, informarea angajaților cu privire la normele de etică și integritate și la modificarea cadrului legislativ în domeniu.

2. **Implementarea de sisteme de alertă/raportare în ceea ce privește orice suspiciune sau îngrijorare, referitoare la un posibil caz de corupție.** Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Muntenia a operaționalizat canalul intern de raportare pentru persoanele care efectuează raportări privind încălcări ale legii (persoane denumite generic avertizori în interes public). Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public constituie cadrul general în materia protecției persoanelor care raportează încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă, în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat. Potrivit Legii nr. 361/2022 persoanele care raportează încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă în cadrul autorităților, instituțiilor publice, altor persoane juridice de drept public, precum și în cadrul persoanelor juridice de drept privat, au la dispoziție următoarele modalități de raportare: canale interne (în cadrul entităților publice sau private în care își desfășoară activitatea), canale externe (Agenția Națională de Integritate precum și alte entități publice care, potrivit dispozițiilor legale speciale, primesc și soluționează raportări referitoare la încălcări ale legii, în domeniul lor de competență), divulgare publică (presă, organizații profesionale, sindicale sau patronale, organizații neguvernamentale, comisii parlamentare etc). Conform prevederilor Legii nr. 361/2022, la nivelul ADR Sud Muntenia a fost desemnată o persoană responsabilă de primirea raportărilor.

Raportările privind încălcări ale legii, care s-au produs sau care sunt susceptibile să se producă, în cadrul Agenției pentru Dezvoltare Regională Sud-Muntenia, pot fi transmise utilizând următoarele canale interne:

- Online, pe site-ul ADR Sud-Muntenia, în secțiunea destinată avertizorilor de integritate;
- E-mail: avertizordeintegritate@adrmuntenia.ro ;
- Poștă la adresa: Str. Munteniei, nr. 7A, cod poștal 910164 ,municipiul Călărași, jud. Călărași România;
- Telefonic la numărul de telefon: +40 730 608 339.

3. **Implementarea de activități procedurale în scopul prevenirii, detectării și sesizării în situația conflictului de interese, fraudei, corupției și dublei finanțări** la nivelul tuturor activităților derulate la nivelul AMPRSM, prin: verificarea, din punct de vedere administrativ, a aspectelor ce pot reprezenta elemente constitutive ale unei nereguli grave, care vor fi raportate către DLAF/ EPPO/DNA/OLAF/ANI; realizarea de verificări privind evitarea dublei finanțări; realizarea de verificări privind achizițiile publice precum și achizițiile derulate de beneficiarii privați, inclusiv realizarea de verificări privind prevenirea și detectarea conflictului de interese; colectarea datelor privind beneficiarii reali; sesizarea structurilor și organelor abilitate în cazul identificării unor suspiciuni de fraudă și corupție; evaluarea riscurilor; managementul riscurilor de fraudă.

4. **Detectarea fraudelor/suspiciunilor de fraudă** se realizează prin recepționarea informației din diferite surse, cum ar fi:

- Surse interne: personalul din cadrul tuturor structurilor interne ale AM PR SM, personalul din cadrul altor structuri din cadrul ADR SM.

Întreg personalul are obligația raportării suspiciunilor de fraudă, în conformitate cu fișele posturilor. Orice fraudă care este detectată sau suspectată trebuie să fie raportată imediat. Întregul proces de sesizare a unei suspiciuni de fraudă se va derula în conformitate cu procedurile specifice de la nivelul Autorității de Management.

- Surse externe: whistleblowers (intern și extern), surse anonime, informații din presă, documente/rapoarte întocmite de entități naționale și europene de audit/cercetare, alte surse.

Stabilirea unor mecanisme independente de gestionare și tratament a plângerilor/sesizărilor (whistleblowing reports). Orice persoană care deține informații privind existența unor nereguli în desfășurarea proiectelor finanțate în cadrul Programului Regional Sud Muntenia 2021-2027 poate semnala nereguli prin sesizare în scris în una dintre următoarele forme:

- prin depunere personală/poștă/servicii de curierat la sediul ADR Sud Muntenia;
- prin poșta electronică, la adresa de e-mail sesizare.neregula@adrmuntenia.ro ;
- prin completarea formularului pentru sesizarea neregulilor disponibil pe pagina web a Programului: www.2021-2027.adrmuntenia.ro .

5. **Instruirea adecvată a personalului**, în sensul însușirii unei culturi anticorupție prin:

- Participarea personalului desemnat la sesiunile de instruire/informare organizate cu sprijinul MIPE, CE organizate până în prezent.
- Organizarea de întâlniri/seminarii cu reprezentanții MIPE, CE, ACP, AA în vederea instruirilor practice privind activitățile ce nu au mai fost desfășurate în cadrul perioadelor de programare anterioare
- Identificarea posibilităților de finanțare pentru pregătirea documentelor/expertiilor în diverse domenii noi (pacte de integritate, evaluare de program).

6. **Evaluarea permanentă a riscurilor de fraudă.** La nivelul Autorității de Management pentru Programul Regional Sud Muntenia 2021-2027 se stabilește Grupa de evaluare a riscului de fraudă (GERF). Alături de aceasta, toate structurile implicate în managementul Programului Regional Sud Muntenia 2021-2027 trebuie să fie dedicate noțiunii de toleranță zero la fraudă, începând cu adoptarea atitudinii adecvate chiar de la nivelul conducerii. Procesul de management al riscului de fraudă include următoarele etape: identificarea riscului de fraudă și autoevaluarea riscului de fraudă; prevenirea; detectarea și raportarea fraudei; investigarea, corecția și urmărirea penală; urmărirea ulterioară a situației. Prin procedura privind evaluarea riscului de fraudă este stabilit modul de utilizare a instrumentului de auto-evaluare a riscului de fraudă, împreună cu instrucțiunile ce vor fi folosite pentru evaluarea impactului și probabilității de producere a riscurilor obișnuite de fraudă.

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

REGIO
SUD-MUNTENIA
2021-2027

Prin procedura privind evaluarea riscului de fraudă este stabilit modul de utilizare a instrumentului de auto-evaluare a riscului de fraudă, în conformitate cu Ghidul privind evaluarea riscurilor de fraudă, elaborat de CE, împreună cu instrucțiunile ce vor fi folosite pentru evaluarea impactului și probabilității de producere a riscurilor obișnuite de fraudă. Procesul de management al riscului de fraudă include următoarele etape: identificarea riscului de fraudă și autoevaluarea riscului de fraudă, prevenirea, detectarea și raportarea fraudei, investigarea, corecția și urmărirea penală și urmărirea ulterioară a situației.

Manifestând toleranța ZERO pentru acte și fapte de corupție și promovând practici și standarde etice înalte, principii și valori solide, bazate pe criterii de moralitate, obiectivitate și profesionalism, Autoritatea de Management pentru Programul Regional Sud Muntenia 2021-2027 va asigura protejarea integrității și a reputației.

Prezenta strategie nu substituie legislația în vigoare în domeniul antifraudă. Strategia antifraudă a Autorității de Management pentru Programul Regional Sud-Muntenia 2021-2027 va fi publicată pe pagina de internet a Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027.

Anexe:

Anexa 1 – Indicatori de fraudă

INFORMARE INDICATORI DE FRAUDĂ

Nr. Crt.	Frauda	Indicatori de fraudă	Exemple
Activitatea de contractare și achiziții publice			
1	Corupție	Oferirea de mită - beneficiu tangibil oferit sau primit în vederea coruperii primitorului	Mita și comisioanele ilegale; Obiecte de valoare, cadouri, împrumuturi, taxe sau onorarii fictive, falsificarea de facturi, înregistrarea de cheltuieli fictive sau neîndeplinirea specificațiilor contractuale, etc.
		Traficul de influență - selecția părtinitoare, prețurile excesive nejustificate, produsele achiziționate în număr excesiv, acceptarea calității scăzute și întârzierea sau inexistența livrărilor	<ul style="list-style-type: none"> - tratamentul favorabil nejustificat acordat unui contractant de către un responsabil pentru contractare într-o perioadă de timp; - legături strânse între un responsabil pentru contractare și un furnizor de produse sau servicii; - creșterea inexplicabilă sau bruscă a averii responsabilului pentru contractare; - responsabilul pentru contractare efectuează o activitate economică nedeclarată; - contractantul este cunoscut în domeniul său de activitate pentru acordarea de comisioane ilegale; - modificări nedocumentate sau frecvente ale contractelor, care conduc la majorarea valorii acestora; - responsabilul pentru contractare refuză promovarea într-un post în afara domeniului achizițiilor publice; - responsabilul pentru contractare nu depune sau nu completează declarația privind conflictele de interese.
2	Nedeclararea conflictelor de interese	Un interes financiar ascuns al unui angajat al organizației contractante în ceea ce privește un contract sau un contractant.	<ul style="list-style-type: none"> - favorizarea inexplicabilă sau în mod excepțional a unui anumit contractant sau vânzător; - acceptarea continuă a unor lucrări la prețuri ridicate și de calitate scăzută, etc. - responsabilul pentru contractare nu depune sau nu completează declarația privind conflictele de interese; - responsabilul pentru contractare refuză promovarea într-un post din afara domeniului achizițiilor publice; - există indicii potrivit cărora responsabilul pentru contractare efectuează o activitate paralelă.
3	Practici de cooperare secretă	Depunerea de oferte de curtoazie	„oferte fantomă”, cu scopul de a asigura aparența unei licitații concurențiale, fără a se urmări câștigarea acesteia.
		Abținerea de la participare	Pentru ca manipularea procedurilor să reușească, numărul ofertanților trebuie să fie limitat și toți trebuie să participe la conspirație. Dacă la licitație se alătură un ofertant nou sau necooperant (un așa-numit „sabotor”), majorarea artificială a prețului devine evidentă. Pentru a preveni o astfel de posibilitate, conspiratorii pot oferi mită societăților străine pentru ca acestea să nu își depună ofertele sau pot utiliza mijloace mai agresive pentru a le împiedica să participe la licitație. De asemenea, în încercarea de a-și proteja monopolul, conspiratorii pot constrânge furnizorii și subcontractanții pentru ca aceștia să evite relațiile comerciale cu societățile necooperante.
		Rotația ofertelor	Conspiratorii depun oferte de curtoazie sau se abțin să liciteze pentru a permite fiecărui ofertant să depună, prin rotație, oferta cea mai ieftină.

		Împărțirea piețelor	<ul style="list-style-type: none"> - oferta câștigătoare are un preț prea mare în raport cu estimările de costuri, listele de prețuri publicate, lucrările sau serviciile similare sau mediile la nivel de industrie și prețurile de piață corecte; - toți ofertanții mențin prețuri ridicate; - prețul ofertelor scade atunci când la licitație se alătură un ofertant nou; - rotația ofertanților câștigători în funcție de regiune, tip de activitate, tip de lucrări; - ofertanții respinși sunt angajați ca subcontractanți; - configurație anormală a ofertelor (de exemplu, ofertele sunt separate de procentaje exacte, oferta câștigătoare este cu puțin sub pragul de preț acceptat, se încadrează exact în bugetul alocat, este prea mare, prea apropiată, diferența este excesivă, sumele sunt rotunjite, incomplete etc.); - legături aparente între ofertanți, cum ar fi adrese, angajați sau numere de telefon comune etc.; - în oferta contractantului sunt incluși subcontractanți aflați în competiție pentru contractul principal; - contractanții calificați se abțin de la depunerea unei oferte și devin subcontractanți, sau ofertantul cu cel mai scăzut preț se retrage și devine subcontractant; - unele societăți licitează întotdeauna una împotriva celeilalte, în timp ce altele nu o fac niciodată; - ofertanții respinși nu pot fi localizați pe Internet sau în nomenclatoarele de societăți, nu au adrese etc. (cu alte cuvinte, sunt societăți fictive); - există corespondență sau alte indicii potrivit cărora contractanții efectuează schimburi de informații privind prețurile, își alocă teritorii sau încheie alte tipuri de acorduri neoficiale; - practicile de ofertare prin cooperare secretă au fost constatate în următoarele sectoare și sunt relevante și pentru Fondurile Structurale: asfaltări, construcții de clădiri, activități de dragare, echipamente electrice, construcții de acoperișuri, eliminarea deșeurilor.
4	Oferte discrepante	Personalul responsabil pentru contractare furnizează unui ofertant favorit informații confidențiale indisponibile celorlalți ofertanți	<ul style="list-style-type: none"> - oferta pentru anumite activități pare a fi nejustificat de scăzută; - după atribuirea contractului au loc modificări sau eliminări ale cerințelor privind activitățile; - activitățile pentru care se primesc oferte sunt diferite față de contractul propriu-zis; - ofertantul are legături apropiate cu personalul responsabil cu achizițiile sau a participat la redactarea specificațiilor;
5	Manipularea specificațiilor	Specificații adaptate pentru a corespunde calificărilor sau competențelor unui anumit ofertant cu scopul de a exclude alți ofertanți calificați sau pentru a justifica achiziții dintr-o singură sursă și pentru a evita orice concurență	<ul style="list-style-type: none"> - doar un singur ofertant sau foarte puțini ofertanți răspund la cererile de oferte; - există similitudini între specificații și produsele sau serviciile contractantului câștigător; - se primesc reclamații din partea celorlalți ofertanți; - specificațiile sunt semnificativ mai restrânse sau acoperă o sferă mai largă decât în cazul cererilor de oferte anterioare; - specificații neobișnuite sau nerezonabile; - acordarea unui număr ridicat de contracte

			<p>avantajoase unui singur furnizor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - socializare sau contacte personale între personalul responsabil cu contractarea și ofertanți pe durata procedurii de atribuire; - cumpărătorul definește un articol folosind denumirea unei mărci comerciale în locul unei descrieri generice.
6	Divulgarea datelor referitoare la licitații	Personalul însărcinat cu contractarea, redactarea proiectului sau evaluarea ofertelor poate divulga unui ofertant favorit informații confidențiale, precum bugete estimate, soluții preferate sau date privind ofertele concurente	<ul style="list-style-type: none"> - metode ineficiente de control al procedurilor de atribuire, neaplicarea termenelor limită; - oferta câștigătoare are un preț cu foarte puțin mai scăzut decât următoarea ofertă cu preț scăzut; - unele oferte sunt deschise în avans; - sunt acceptate oferte care depășesc termenul limită; - ofertantul care depune oferta după expirarea termenului este câștigător; - toate ofertele sunt respinse, iar contractul este reluciat; - ofertantul câștigător comunică în privat cu personalul însărcinat cu contractarea, prin e-mail sau alte mijloace, în timpul perioadei de atribuire.
7	Manipularea ofertelor	Personalul însărcinat cu contractarea poate manipula ofertele după depunere, în vederea selectării unui contractant favorit	<ul style="list-style-type: none"> - modificarea ofertelor, „pierderea” unor oferte, anularea unor oferte pe motivul unor presupuse erori conținute în specificații etc. ; - reclamații din partea ofertanților; - metode de control deficiente și proceduri de licitație inadecvate; - indicii privind modificarea ofertelor după recepție; - anularea unor oferte pe motivul unor erori; - un ofertant calificat este descalificat din motive suspecte; - activitatea nu este relucată, deși numărul ofertelor primite a fost inferior minimului necesar.
8	Atribuire nejustificate unui singur ofertant	Fragmentarea achizițiilor, falsificarea justificărilor achizițiilor din sursă unică, redactarea unor specificații foarte restrictive, prelungirea contractelor atribuite anterior în locul relucării acestora	<ul style="list-style-type: none"> - atribuire în favoarea unui singur ofertant la prețuri superioare sau puțin inferioare plafoanelor de atribuire concurențială; - achiziții publice desfășurate anterior în condiții concurențiale au devenit neconcurențiale; - fragmentarea achizițiilor, pentru a evita plafonul de ofertare concurențială; - cererea de ofertă este transmisă doar unui singur furnizor de servicii.
9	Fragmentarea achizițiilor	Fragmentarea achiziției cu scopul evitării unei proceduri de rang superior, a concurenței sau a unei investigații efectuate de o autoritate de nivel superior	<ul style="list-style-type: none"> - două sau mai multe achiziții consecutive și asemănătoare de la același contractant, situate imediat sub plafoanele de acordare concurențială sau sub limita de la care se efectuează investigații de către cadrele de conducere; - separarea nejustificată a achizițiilor, de exemplu contracte separate pentru manoperă și materiale, fiecare având o valoare inferioară plafoanelor de ofertare; - achiziții consecutive la valori situate imediat sub plafoane.
10	Combinarea contractelor	Un contractant având mai multe comenzi similare poate percepe aceleași costuri de personal, onorarii sau cheltuieli similare pentru mai multe comenzi, ceea ce determină suprafacturarea	<ul style="list-style-type: none"> - facturi similare prezentate pentru activități sau contracte diferite; - contractantul facturează mai mult de o activitate pentru aceeași perioadă de timp.
11	Stabilirea	Facturarea cu intenție a unor	- crearea de fișe de pontaj fictive, modificarea

	incorectă a costurilor	costuri care nu sunt permise sau rezonabile sau care nu pot fi alocate în mod direct sau indirect unui contract	fișelor de pontaj sau a documentației aferente sau simpla facturare a unor costuri majorate artificial pentru forța de muncă, fără documente justificative; - sume excesive sau neobișnuite percepute pentru forța de muncă; - sumele percepute pentru forța de muncă nu sunt reflectate de evoluția lucrărilor prevăzute de contract; - modificări evidente ale fișelor de pontaj; - nu se găsesc fișele de pontaj; - pentru aceleași costuri ale materialelor se percep sume în mai multe contracte; - costurile indirecte sunt facturate drept costuri directe.
12	Manipularea prețurilor	Lipsa de date curente, complete și exacte privind costurile sau prețurile în propunerile de prețuri, ceea ce are ca rezultat creșterea prețului contractului	- contractantul refuză, amână sau nu poate furniza documente justificative privind costurile; - contractantul furnizează documente incorecte sau incomplete; - informațiile privind prețul nu mai sunt valabile; - prețuri ridicate comparativ cu contracte similare, liste de prețuri sau medii la nivel de industrie.
13	Neîndeplinirea specificațiilor contractului	Contractanții care nu îndeplinesc specificațiile contractului și apoi declară în mod fals și cu bună știință că le-au îndeplinit	- discrepanțe între rezultatele testelor și inspecțiilor, pe de o parte, și clauzele și specificațiile contractului, pe de altă parte; - absența certificatelor sau documentelor de testare sau inspecție; - calitate inferioară, activitate nesatisfăcătoare și număr mare de reclamații; - în documentele contabile ale contractantului există indicii potrivit cărora contractantul nu a achiziționat materialele necesare lucrărilor, nu deține sau nu a închiriat echipamentul necesar pentru efectuarea lucrărilor sau nu dispune de suficienți lucrători pe șantier.
14	Facturi false, duble sau cu prețuri excesive	Un contractant poate prezenta cu bună știință facturi false, duble sau cu prețuri excesive, acționând pe cont propriu sau în cooperare cu angajați responsabili cu procesul de contractare în urma coruperii acestora	- mărfuri sau servicii facturate nu se află în inventar sau nu pot fi localizate; - nu există confirmări de primire a unor bunuri sau servicii facturate; - comenzile de achiziție pentru unele bunuri sau servicii facturate sunt inexistente sau suspecte; - registrele contractantului nu indică finalizarea lucrărilor sau efectuarea cheltuielilor necesare; - prețurile de facturare, sumele, descrierile sau datele privind articolele depășesc sau nu corespund cu prevederile contractuale, comanda de achiziție, fișele de magazie, inventarul sau rapoartele de producție; - facturi multiple cu sumă, număr, dată etc. identice; - subcontracte în cascadă; - plăți în numerar; - plăți către societăți off-shore.
15	Furnizori de servicii fictivi	Autorizare de plăți către un vânzător fictiv, urmărind în acest fel să se deturneze fonduri Înființare de societăți fictive pentru a depune oferte de curtoazie în cadrul unor sisteme de cooperare secretă, în vederea majorării artificiale a costurilor sau, pur și simplu,	- furnizorul de servicii nu poate fi găsit în nomenclatoarele de societăți, pe Internet, cu ajutorul motorului de căutare Google sau al altor motoare de căutare, etc. ; - adresa furnizorului de servicii nu poate fi găsită; - adresa sau numărul de telefon ale furnizorului servicii sunt incorecte; - este folosită o societate off-shore.

		a emiterii de facturi false	
16	Substituția produsului	Înlocuirea, fără știința cumpărătorului, a produselor prevăzute în contract cu unele de calitate inferioară	<ul style="list-style-type: none"> - ambalaje neobișnuite sau generice: ambalajul, culorile sau forma diferă de norme; - discrepanțe între aspectul așteptat și cel real; - numerele de identificare a produsului diferă de numerele publicate sau cele de catalog sau de sistemul de numerotare; - număr de defecțiuni înregistrat în cadrul testelor sau în utilizare peste medie, înlocuiri anticipate sau costuri ridicate de întreținere și de reparație; - certificatele de conformitate sunt semnate de persoane necalificate sau neautorizate; - diferențe semnificative între costurile estimate și cele reale ale materialelor; - contractantul nu a respectat graficul lucrărilor, dar recuperează întârzierile cu rapiditate; - numere de serie atipice sau șterse; numerele de serie nu corespund sistemului de numerotare al producătorului autentic; - numerele sau descrierile facturii sau ale obiectelor de inventar nu corespund datelor din ordinul de achiziție.
Frauda în domeniul sumelor percepute pentru forța de muncă și al serviciilor de consultanță			
1	Costurile suportate cu forța de muncă	Un angajator poate pretinde, cu bună știință, perioade de lucru fictive, directe sau indirecte	<ul style="list-style-type: none"> - moduri diferite de percepere a sumelor; - modificări neașteptate și semnificative ale modului de percepere a sumelor; - scăderea sumelor percepute pentru proiecte/contracte cu plafoane depășite sau urmând a fi depășite; - procentajul angajaților pentru care se înregistrează costuri indirecte este disproporționat; - un număr mare de angajați sunt transferați de la costuri directe la costuri indirecte sau viceversa; - aceiași angajați sunt transferați în mod constant de la costuri directe la costuri indirecte sau viceversa; - sisteme deficitare de control intern al sumelor percepute pentru timpul de lucru, precum semnarea în avans a fișelor de pontaj ale angajaților, completarea fișelor de pontaj ale angajaților de către supraveghetor, completarea fișelor de pontaj cu creionul sau la finalul perioadei de plată; - orele de lucru și sumele reale se află constant la limita bugetului sau imediat sub aceasta; - utilizarea unor intrări în registrele zilnice prin care se efectuează modificări, în vederea transferării costurilor între contracte, cercetare și dezvoltare, activități comerciale; - creșteri și descreșteri semnificative ale sumelor percepute unor conturi sensibile; - sumele pentru timpul de lucru al angajaților sunt percepute diferit în raport cu costurile de călătorie asociate.
2	Neplata orelor suplimentare	Un angajator poate pretinde, cu bună știință, efectuarea de ore suplimentare false atunci când acestea nu sunt compensate în mod neoficial prin, de exemplu, acordarea de concedii suplimentare	<ul style="list-style-type: none"> - personalul este obligat să desfășoare activități suplimentare neplătite în cadrul mai multor proiecte - directe și indirecte; - angajații salariați înregistrează doar orele de lucru normale efectuate în fiecare zi, pentru o perioadă mai lungă de timp; - neplata orelor suplimentare și acordarea de bonusuri pe baza orelor suplimentare lucrate, potrivit indicațiilor conducerii; - lucrările pentru contractele/proiectele al căror

			plafon de cheltuieli a fost depășit se desfășoară doar în timpul suplimentar neplătit.
3	Servicii de consultanță/profesionale	Facturi emise pentru serviciile suplimentare prestate fără descrierea caracteristicilor acestora, ci doar a numărului contractului, fără documente doveditoare pentru prestarea serviciilor	<ul style="list-style-type: none"> - nu există acorduri sau contracte încheiate oficial; cu toate acestea, se plătesc sume mari pentru „servicii prestate”, pe baza unor facturi conținând date insuficiente; - există acorduri sau contracte oficiale, dar acestea sunt vagi în ceea ce privește serviciile care urmează a fi prestate, și nu există facturi detaliate, rapoarte de călătorie sau studii care să justifice cheltuielile; - serviciile plătite au fost utilizate pentru obținerea, distribuirea sau utilizarea unor informații sau date protejate prin legi sau regulamente; - serviciile plătite aveau scopul de a influența în mod ilegal conținutul unei cereri, evaluarea unei propuneri sau estimări de preț, selecția de surse pentru atribuirea de contracte sau negocierea unui contract, a unei modificări sau a unei revendicări. Nu este important dacă atribuirea se face de către contractantul principal sau un subcontractant de la orice nivel; - serviciile plătite au fost obținute sau efectuate prin încălcarea unui statut sau a unui regulament care interzice practicile antreprenoriale neloiale sau conflictele de interese.
4	Categorii de forță de muncă	Modificarea tarifelor orare față de cele propuse în contractul inițial, cu excepția celor administrative. După atribuirea contractului personalul angajat/utilizat este remunerat la un nivel inferior celui propus inițial. Noii angajați au fost incluși în categorii de muncă pentru care nu erau calificați	<ul style="list-style-type: none"> - diferențe semnificative între costurile sau cantitățile unitare propuse și cele reale, fără modificarea corespunzătoare a sferei lucrărilor sau a descrierii posturilor; - facturarea fiecărui serviciu se făcea constant la nivelul maxim stabilit în contract. Specificarea în contract/comandă a numărului de ore care trebuie facturate reprezintă o excepție; - anumite persoane propuse ca „angajați cheie” nu lucrează în cadrul contractului; - personalul propus nu corespunde forței de muncă existente. Este necesară angajarea unui număr considerabil de persoane. Numărul persoanelor nou angajate este semnificativ mai redus decât în propunerile inițiale; - competențele angajaților nu satisfac cerințele specifice pentru categoria de forță de muncă sau cerințele contractuale; - timpul de lucru al angajaților este înregistrat ca indirect de către societate, dar este înregistrat ca direct în scopul contractului; - sumele percepute pentru timpul de lucru al partenerilor, funcționarilor, supraveghetorilor și al altor angajați nu respectă termenii contractuali sau politicile și procedurile contabile ale societății

Conform Notă informativă privind indicatorii de fraudă pentru FEDR, FSE și FC - COCOF 09/0003/00-RO